

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :Z-19809844-610- ~~368~~336
Konu :7/15298 Esas Sayılı Soru Önergesi

10/01/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/15298
GK 12

İlgi : 26/08/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04- 1481486 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Hatay Milletvekili Sayın Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN'a ait 7/15298 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevap metni ektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK

Bakan

Ek: 7/15298 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

Hatay Milletvekili Sayın Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN'a Ait 7/15298
Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı
Cevap Metni

Sayın Doç. Dr. Necmettin ÇALIŞKAN, öncelikle şahsıma yönelik olarak Bakanlığımıza sunduğunuz yazılı soru önergeniz için teşekkür ederim.

Ülkemizde, “carry trade” olarak adlandırılan faiz farklılıklarından kaynaklı kâr amaçlı portföy yatırımlarını doğrudan kısıtlamaya yönelik bir uygulama bulunmamakla birlikte bununla ilişkili risk teşkil edebilecek spekülâtif sermaye hareketlerini ve oynaklığı azaltıcı etkiye sahip düzenlemeler bulunmaktadır. Döviz piyasalarına yönelik istikrarı artırıcı makroihtiyati önlemler; sağlıksız fiyat oluşumlarına neden olan spekülâtif pozisyonları azaltmayı, yurt içi türev piyasalarının geliştirilmesine katkı sağlamayı, bu kapsamdaki döviz pozisyonlarının belirli vadelerde yoğunlaşmasını önleyerek finansal istikrara katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Yine bu kapsamda, Türk bankalarının yurt dışı yerleşiklerle yaptığı türev (swap) işlemler için BDDK tarafından sınır düzenlemesi mevcuttur. Bunun yanı sıra, bankaların yurt dışı Türk lirası plasman, Türk lirası repo, Türk lirası depo ve Türk lirası kredi işlemlerinin yasal özkaynaklarına oranı için de sınır belirlenmiştir.

Banka ve sigorta şirketlerinin 6361 sayılı Kanuna göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir. Bu itibarla, söz konusu işlemler nedeniyle bankalarca lehe para alınması halinde (komisyon, ücret vs.) söz konusu paralar üzerinden %5 oranında banka ve sigorta muameleleri vergisi hesaplanmaktadır. Öte yandan, 193 sayılı Kanun kapsamında mevduat faizleri menkul sermaye iradı olarak tanımlanmış olup, tevkif suretiyle vergilendirilmekte ve tevkifat oranları 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Karar ile belirlenmiş bulunmaktadır.

Bununla birlikte, ülkemizde uygulanan politikaların sonucu olarak son dönemde yatırımcı ilgi ve güvenindeki yükselişe paralel olarak sermaye girişi gerçekleşmektedir. Ülke risk primindeki düşüş ve dezenflasyon sürecine artan güvenle birlikte yurt içi ve yurt dışı yatırımcıların Türk lirasına yatırımlarında önemli bir artış olduğu görülmektedir. İlgili yatırımlar sadece “carry trade” olarak adlandırılan işlemlerden ibaret olmayıp önemli bir kısmı orta, uzun vadeli devlet iç borçlanma senetleri, hisse senedi, eurobond gibi yatırımlardan oluşmaktadır. Yatırımcıların portföylerinde Türk lirası tercihini artırmaları döviz rezervlerimizde artış sağlamakta olup böylelikle makro ekonomik önlemlerin sonuçları birçok

alanda etkisini göstermeye devam etmektedir. Ekonomi politikaları ile bir yandan fiyat istikrarını bir yandan da portföy akımlarından bağımsız olarak finansal sistemin dayanıklılığının daha da artırılması ve finansal istikrarın güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) dezenflasyonun en kısa sürede tesisi, enflasyon beklentilerinin çıpılanması ve fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın kontrol altına alınması için 2023 yılının ikinci yarısından itibaren güçlü bir parasal sıkılaştırmaya gitmiştir. TCMB'nin sıkı para politikasında kararlı bir duruş sergilemesi Türk lirasına yönelik spekülasyonları en aza indirerek döviz kuru istikrarını desteklemektedir.

Diğer taraftan, Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat ve Katılma Hesapları (KKM) uygulamasına ilişkin veriler "<https://muhasibat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri>", TCMB rezervine ve portföy yatırımlarına ilişkin veriler ise "<https://www.tcmb.gov.tr/>" internet adreslerinde yayımlanmakta ve kamuoyuyla paylaşılmaktadır.